



LUOMUN KOULUTUSTA SUOMESSA JA ULKOMAILLA KEVÄÄLLÄ 2014

Ritva Mynttinen

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa selvitettiin luomun koulutustarjontaa keski- ja korkea-asteella Suomessa keväällä 2014. Lisäksi haettiin esimerkkejä luomun koulutuksesta ulkomailta. Työ tehtiin osana Uuden luomutiedon tuottaminen ja levittäminen -hanketta, jota rahoitti Maa- ja metsätalousministeriö elintarvikeketjun kehittämisvaroista (Laatuketju). Tietoja haettiin oppilaitosten internetsivuilta yleisesti sekä mahdollisuuksien mukaan niiden kurssitietojärjestelmistä (esim. soleOPS, Asio, Weboodi). Lisäksi hyödynnettiin Virtuaalikyylä-sivustoa sekä Opintopolku.fi- ja Studentum.fi-hakupalveluita. Tässä jäljempänä kerrotaan työn tuloksista.

Sisällysluettelo

1	Luomun koulutus Suomessa eri koulutusasteilla.....	2
1.1	Keskiasteen oppilaitoksissa.....	2
1.2	Ammattikorkeakouluissa	4
1.3	Yliopistoissa	5
2	Kartta luomun koulutusta tarjoavista organisaatioista	6
3	Esimerkkejä luomun koulutuksesta ulkomailta	6



1 Luomun koulutus Suomessa eri koulutusasteilla

1.1 Keskiasteen oppilaitoksissa

Tarjolla on yksi luomupainotteinen tutkinto, useita alkutuotantoon liittyviä opintokokonaisuuksia tai -jaksoja sekä luomun sisältöjä integroituna opetussisältöihin elintarvike- ja luonnonvara-alalla. Luomun sisältöjä opetettaneen laajemminkin muihin sisältöihin yhdistettynä, mutta tätä ei saada sähköisellä haulla esiin.

Kartoitushetkellä keskiasteen koulutusta järjesti noin 140 tahoa, joista 21 tarjosi luomuun liittyviä opintoja jossain muodossa. Lisäksi verkossa esitellään 41 keskiasteen virtuaalimaatilaa, joista kahdeksalla painotetaan luomua. Seuraavassa kerrotaan, mitä voi opiskella, mihin tutkintoihin liittyen ja missä oppilaitoksissa. **HUOM! Tekstissä käytettyjen oppilaitosten lyhenteet on selitetty luvun alalaidassa.**

Keski-asteen tutkinnot, joissa painotetaan luomua:

- Puutarhatalouden perustutkinto
 - o *"Koulutus on näyttötutkintoon valmistavaa monimuotokoulutusta, jonka näkökulma on luomu- ja biodynaaminen viljely."*
 - o tarjolla 1 paikassa: Keuda.
- Aiemmin on ollut tarjolla Luonnonmukaisen tuotannon ammattitutkinto, nyt lopetettu
 - o Kyseisen tutkinnon kasvintuotannon sisältöjä on siirretty osaksi Viljelijän ammattitutkintoa ja eläintuotannon sisältöjä osaksi Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoa

Luomu valinnaisena tutkinnon osana keski-asteen perustutkinnoissa:

- Luomutuotteiden tuottaminen (10 ov)
 - o voi valita osaksi Maatalousalan perustutkintoa, eläintenhoitaja ja/tai maaseutuyritystä
 - o tarjolla 9 paikassa: Sedu, Ahlman, Salpaus, Suupohja, Livia, Esedu, JEDU (Haapajärvi), Optima, YA
- Vaihtoehtoiset tuotantomenetelmät (10 ov) / Kasvintuotanto
 - o voi valita osaksi Puutarhatalouden perustutkintoa
 - o tarjolla 2 paikassa: HAMI, SAKKY
 - o HAMI:ssa sisältää luomukasvintuotannon lisäksi myös mehiläisten hoidon perusteet; SAKKY:ssä liittyy erityisesti marjatilayrittäjiksi aikovien koulutukseen
- Luonnonmukainen tuotanto (5 ov)
 - o Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto, luonto- ja ympäristöneuvoja tai luonnonvaratuottaja
 - o tarjolla 1 paikassa: lisakki

Luomu valinnaisena tutkinnon osana keski-asteen ammattitutkinnoissa:

- Luonnonmukainen kotieläintuotanto (5 ov?)
 - o Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto, tuotantoeläinyrittäjä ja/tai maatalouslomittaja
 - o tarjolla 7 paikassa: Keuda, Salpaus, SAKKY (Muuruvesi), Sedu, Ahlman, KAO, JEDU (Haapajärvi)
- Luonnonmukainen kasvintuotanto (5 ov?)
 - o Viljelijän ammattitutkinto
 - o tarjolla 6 paikassa: JEDU (Haapajärvi), Hyria, KAO, SAKKY (Muuruvesi), Sedu, PKKY (Kitee)
- Luonnonmukainen kasvintuotanto (5 ov?)
 - o Viljelijäpuutarhurin ammattitutkinto
 - o tarjolla 3 paikassa: Keuda aikuisopisto, YA, KSAO Aikuis

Luomu mainittuna keski-asteen opetuksen sisällöissä, esim.

- Elintarvikealan perustutkinnoissa
 - o *"olet ruuanvalmistuksen ammattilainen, joka taitaa myös lähi- ja luomuruuan mahdollisuudet", "perehdyt erityistuotevalikoimiin (...luomu...)", "mahdollista tutustua myös mm. kehittyvään elintarviketekniikkaan luomuelintarvikkeiden... muodossa."*
 - o tarjolla 3 paikassa: Esedu, Kpedu, OSAO
- Leipurin ammattitutkinnossa
 - o *"Vaatimuksena ovat...luomutuotteiden valmistus."*
 - o tarjolla 3 paikassa: Esedu, Salpaus, SAKKY
- Talouskoulussa
 - o tarjolla 1 paikassa: Hyria
- Luonnontuotealan ammattitutkinnoissa
 - o *"...tuntee luomukeruuotteiden talteenoton."*
 - o tarjolla 1 paikassa : Lapin ammattiopisto
- Elintarvikealan perustutkinnoissa, Leipuri-kondiittori
 - o *"...tunnistaa...erityistuotteet kuten perinne-, luomu- ja erityisruokavaliolievonnaiset." ja "...osaa valmistaa yleisimpiä luomu- ja erityisruokavaliolievonnaisia."*
 - o tarjolla 1 paikassa: Vario

Luomu virtuaalikylässä

- Keskiasteelle rakennettu sähköinen oppimisympäristö Virtuaalikylä esittelee 41 keskias-teen opetusmaatila, <http://www.virtuaali.info/>. Näistä seuraavalla kahdeksalla tilalla pää-see perehtymään luomutuotantoon:

[Savon ammatti- ja aikuisopiston Muuruveden yksikön koulutila](#)
[Kainuun ammattiopisto, Seppälän koulutila](#)
[Haapaveden ammattiopisto](#)
[Ammattiopisto Lappia, Louen opetusmaatila](#)
[Järviseludun ammattiopisto JAMI, opetusmaatila](#)
[Ammatti-instituutti Iisakki, Osaran koulutila](#)
[Kauhajoen koulutila](#)
[Brusaby](#)

Luvussa 1.1 käytetyt oppilaitosten lyhenteet:

Ahlman=Ahlman-instituutti, Esedu=Etelä-Savon ammattopisto, JEDU=Haapajärven ammattiopisto, HAMl=Hämeen ammatti-instituutti, Hyria=Hyria koulutus, Iisakki=Ammattiinstituutti Iisakki, KAO=Kainuun ammattiopisto, Keuda=Keudan aikuisopisto, Kpedu=Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, KSAO Aikuisopisto (Osa Kouvolan seudun ammattiopistoa), LAO = Lapin ammattiopisto, Livia=Ammattiopisto Livia, Optima=Optima, OSAO=Oulun seudun ammattiopisto, Pkky=Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Sakky=Savon ammatti- ja aikuisopisto, Salpaus=Koulutuskeskus Salpaus, Sedu=Sedu Aikuiskoulutus, Suupohja=Suupohjan ammatti-instituutti, Varia=Vantaan ammattiopisto Varia, YA=Yrkesakademien in Österbotten

1.2 Ammattikorkeakouluissa

Suomessa on 26 ammattikorkeakoulua, joista kuudessa voi opiskella luomua. Tarjolla on lähinnä alkutuotannon koulutusta, mutta yhdestä ammattikorkeakoulusta löytyy myös luomuelintarvikkeisiin liittyvä opintojakso.

Opintojaksot, joita voi valita osaksi AMK-tutkintoja

- Osaksi Agrologin tutkintoa voi valita seuraavat opintojaksot:
 - o Luomutuotanto (5 op), Jyväskylän ammattikorkeakoulussa
 - o Luonnonmukainen tuotanto (5 op), Seinäjoen ammattikorkeakoulussa
 - o Luonnonmukainen tuotanto (3 op), Oulun ammattikorkeakoulussa
 - o Kotieläintuotannon vaihtoehdot (5 op), Savonia-ammattikorkeakoulussa
- Osaksi Insinöörin tutkintoa voi valita seuraavan opintojakson:
 - o Luomuelintarvikkeet (5 op), Mikkelin ammattikorkeakoulussa

Luomuopintoja partneriorganisaatioiden kautta

- o Hämeen ammattikorkeakoulussa Luonnonvara- ja ympäristöalalla ”sivuaine voidaan suorittaa tietyin edellytyksin myös jossain koulutusohjelman partnerikorke-

koulussa, esimerkiksi luomuviljelyyn erikoistuen. Tarjonta riippuu partnerikorkeakoulujen vuosittaisesta tarjonnasta.”

1.3 Yliopistoissa

Yliopistoissa on tarjolla yksi luomun sivuainekokonaisuus Helsingin yliopistossa sekä yksi valinnainen opintojakso Itä-Suomen yliopistossa. Kaikkiaan Suomessa on 15 yliopistoa. Näissä on tarjolla myös melko paljon luomua tukevaa opetusta, mm. kestäväyyteen, yhteiskuntavastuuseen ja ympäristönsuojeluun liittyen. Luomua saatetaan käsitellä myös esim. eri oppiaineiden harjoitustöissä, mutta tällaiset integroidut sisällöt on hankala kattavasti löytää.

Luomun sivuainekokonaisuus (25 op), Helsingin yliopistossa, maatalous- metsätieteellisessä tiedekunnassa

- Sisältö lukuvuonna 2013–2014:

Pakolliset opinnot, 10 op

[MAAT201](#) Johdanto luonnonmukaiseen maa- ja elintarviketalouteen, 5 op

[MAAT401](#) Luonnonmukaisen maa- ja elintarviketalouden peruskirjallisuus, 5 op

Valinnaiset opinnot, 15 op. Suositeltavia ovat mm. seuraavat jaksot:

Yleiset

[Y150](#) Elintarvikeketju-kurssi, 2 op

[MAAT301](#) Harjoittelu luomualalla, 3 op

[81062](#) Luonnonmukaisen maa- ja elintarviketalouden projektityö, 3-5 op

Kasvintuotanto- ja maaperätieteet

[KTT201](#) Agroekologia, 5 op

[KTT305](#) Luonnonmukainen kasvintuotanto, 5 op

[MAA200](#) Maaperätieteen perusteet, 5 op

Kotieläintieteet

[KEL160](#) Terve ja hyvinvoiva kotieläin, hyvinvointiosio 3 op

[KEL250](#) Kestävä kotieläintuotanto, 3-5 op

Taloustieteet

[Y105](#) Markkinoinnin perusteet, 5 op

[MAL4](#) Maatilan liikkeenjohdon perusteet, 8 op

[KE4](#) Luomuketju ja kuluttajat, 5 op

Elintarviketieteet

[EYT300](#) Luomu elintarviketieteiden näkökulmasta, 3-5 op

- Lisätietoja: <http://www.helsinki.fi/maataloustieteet/opiskelu/luomu.html>

Valinnainen kurssi Itä-Suomen yliopistossa osana soveltavan biologian sivuainekokonaisuutta

- tarjolla Luonnonmukaisen tuotannon perusteet (3 op)
- Lisätietoja: <http://www.uef.fi/fi/biologia/soveltava-biologia>

2 Kartta luomun koulutusta tarjoavista organisaatioista

- Luomun koulutusta tarjoavien, tässä dokumentissa mainittujen tahojen sijoittumista Suomen kartalla voi tarkastella osoitteessa <http://bit.ly/luomukoulutuskartta>

3 Esimerkkejä luomun koulutuksesta ulkomailta

- Yliopiston luomutiedekunta (kandidaatin ja maisterin tutkinnot):
 - o Faculty of Organic Agriculture Sciences, University of Kassel, Witzenhausen, Saksa, <http://www.uni-kassel.de/fb11agr/en/home.html>
- Luomumaisteriohjelma yliopistossa:
 - o M. Sc. Programme of Organic Agriculture (120 ECTS), Wageningen University, Hollanti, <http://www.wageningenur.nl/en/Education-Programmes/prospective-master-students/MSc-programmes/MSc-Organic-Agriculture.htm>
- Yhteiseurooppalainen luomumaisteriohjelma neljän yliopiston yhteistyönä:
 - o European Master in Organic Agriculture and Food Systems, University of Hohenheim, Saksa; Aarhus University, Tanska; University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, Itävalta, University of Life Sciences, Warsaw, Puola <http://www.eur-organic.eu/>
- Monipuolisesti systeemiorientoituneita ja monitieteisiä luomualan kursseja yliopiston laitoksen osastolla:
 - o Division of Organic Farming at the Department of Sustainable Agro Systems, Universitet für Bodenkultur, Wien, Itävalta
 - o <http://www.nas.boku.ac.at/en/ifoel/lehrveranstaltungen/>
- Yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteinen maisteriohjelma, jossa painotusta luomuun:
 - o MSc International Food Business and Consumer Studies, University of Kassel ja Fulda University of Applied Sciences <http://www.hs-fulda.de/index.php?id=5078>
- Luomuun painottuvia maatalousoppilaitoksia:
 - o Kalø Økologisk Landbrugsskole, Tanska <http://www.kalo.dk/>
 - o Fachschule für Ökologischen Landbau Kleve, Saksa <http://www.landwirtschaftskammer.de/schulen/kleve/oekoschule/index.htm>